

Ulloq: 14.11.17

Nunatta EU-mut EU-mullu attuumassuteqartunut suleqateqarnerulernissaanik periarfissat pillugit nassuiaat.

(Namminiilivinnermut, Nunanut Allanut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermik Siumumiik oqaatigissuarput iluarisimaaratsigu Naalakkersuisut sukumiisumik EU Kalaallit Nunaata akornani suleqatigiinneq pillugu, aammalu suleriaatsit, EU´p iluani suliat, periarfissallu nutaat qanoq atorluarneqarsinnaanersut suleqatigiit akornanni, tassalu nunatsinnut iluaqutaasinnaasut aammalu EU-mut iluaqutaasinnaasut.

Siumumiit isumaqarpugut maannakkut EU´p tungaanut inissisimanerput OLT aqutugalugu pitsaasuusoq, OLT tassaasoq Nunat namminersortut imaluunniit namminersornerusut imarpik ikaarlugu inissisimasut.

Siumumilu isumarput naapertorlugu, OLT aqutugalugu nunatsinniit tunisassiat, pingaartumik aalisakkat raajallu, akitsuutitaqanngitsumik EU-mi nunanut tunisaqarsinnaaneq pitsaasuusoq, sulilu siuarsaavigineqassasoq.

Taamaattoq aamma nassuiaammi takusinnaasatsituut Tuluit Nunaata EU-miit anialernerata malittaani OLT´p aaqqissuusaanera unamminartunik suliassanik pilersittissasoq naatsorsuutaassasoq ilimagisariaqarippat. Tassani peqquataalluni EU-mut nunat suleqataasut OLT´p ataani, 22-iusuni, 9-luat Tuluit Nunaata ataaniimmata. Taamaasilluni OLT´p ataani nunat inissisimasut ikilineratigut, sunniisinnaaneq annikinnerulersinnaammat.

Taamaammat nunat EU-mi ilaasortaasut imarpik ikaarlugu susassaqaqarfillit ataatsimik ilanngarnerisigut, pingasuinnanngussammata, EU-mi nunani 27-iusuni, tassaasut Danmark, Holland aammalu Frankrig. Nassuiaammi oqaatigineqartuut Siumumiit isumaqarpugut Frankrig suli qannnerusumik suleqatiginissaa piaartumik allartittariaqartoq. OLT aqutugalugu toqqaannaq iluaqutit Kalaallit Nunaanut pingaaruteqarmata.

Nassuiaammi innersuussutigineqartut arlaqartut, sukumiisullu, Siumumiit ilalernartippagut, kaammattuutigissallugulu Naalakkersuisut piaartumik innersuussutit aallartissagaat.

Taamaattoq ilanngugullugu Siumumiit taarusuppagut suleqatigiiffissat suliassallu tigussaanagerusut ilanngutissasut, ukuusut: Siullermik, EU-p iluani marlunnik sinniisoqarfeqarpugut, tassalu Københavnimi Bruxellesimilu. Suliassatut ilannguttikkusupparput sinniisoqarfiit nunatta nioqutissataanik nittarsaassinermi aqutissiuinermilu tigussaasunik sulianik ingerlaavartumik aallartissasut. Pingaartumik eqqarsaatigaarput, kaammattuutigaaarpullu, ukiut tamaasa utikattumik nunarput nioqutissaataanillu saqqummersitsineq aaqqissuuttaqqullugu. Ilaatigut Københavnimi sinniisoqarfimmi Nunat Avannarliit tusagassiortui qaaqquneqarsinnaapput, taamatullu nunat

tamalaat akornanni takornariaqarnikkut nittarsaassinerni tunisassiortut saqqummersitsisarnissaat ilanngullugit suleqataanissaat kaammattuutaalluni.

Takornariaqarneq eqqarsaatigalugu saqqummersitsineq, ilaatigut Ilulissani kujataanilu UNESCOmiit eriagisassatut akuerisat sumiiffiit, nunatsinneersut immiaaqqat aamma avammut nioqqutigineqarlutik misiligaasoqarpoq, imeq puiaasaqqaniittut, ilanngullugu atisaliortut nunatsinneersut meqqit arlaqalernikuupput. Annertuumik saqqumilaartinnissaat aqutissiuunnissaallu, nunatta avammut niuernerannut iluaqusiissaaq. Tamanna nunani allanit ingerlanneqartoq takusarparput. Aammalumi ilaatigut assigusunik saqqummersitsinernik Naalackersuisut Beijing-imi ukiuni arlaqalersuni ingerlatsipput. Tamanna misilittagaqa Siumumiit pitsaasuusoq isumaqarfigaarput. EU´p iluani niuerneq nunatsinniik aalisagaannaangillat, aamma puisip amia kisimiunngilaq.

Sinniisoqarfiit nunatta nioqqutissaatai pisisartunut millionilikkaanut saqqummersittarnissaat pingaaruteqarpoq.

Minnerunngitsumik ukiuni aggersuni mittarfeqarnikkut aaqqissuusseqqinneq eqqarsaatigalugu periarfissanik nutaanik ammaassinera atorluassappat, sakkussavut tamaasa atorluartariaqarput. Ilaatigut ilisimavarput EU-miit imarpik qulaallugu timmisartorneq USA-mut illuatugaanullu isumaqatigiissut taagutilik "Open Skies" malillugu unammilleqatigiinneq aqutissiuunneqartoq. Naatsorsuutigisinnaavarput nunatsinniik nunatsinnullu takornariaqarneq annertusassappat eqaattumik, Kalaallit Nunaat EU-mut ilaasortaangikkaluarluni, isumaqatigiissummut ilanngussinnaasoq, soorlu Island aamma Norge taamaasiortut. Taamaammat piaartumik Open Skies-imut nunatta ilaalernissaata sulissutiginnissaa ilanngullugu Siumumii innersuupparput. Tamanna nunatsinnut iluaqutaassaaq aningaasarsiorfissat nutaat ammaannerussammata, aammalu EU-mut iluaqutaassaaq angallaviit nutaat timmisartuutiqatigiinnut ammaatissammata. Naatsorsuutigissuarputtaaq Tuluut Nunaat EU-mi ilaasortaajunnaarpat, timmisartukut angallanneq aamma nutaamik isumaqatigiissutinik malitseqassasoq, ilanngullugu Naalackersuisunut kaammattuutigissuarput Tuluut Nunaannut nunatsinniik aamma isumaqatigiissummik pilersitsinissaq sulissutigineqassasoq.

Taamatut oqaaseqarluta, EU-mit suleqateqarneq mannakkut sulii pitsanngorsagassanik imaqartoq, ataatsimut isigalugu neriuuteqarfigilluarparput Siumumiit.

Jens-Erik Kirkegaard, Siumut